

Analysis of Akrasia from the perspective of Alfred Mele and its comparison with Aristotle's point of view

Received date: 2020.07.15 Accepted date: 2020.09.21

PP. 80-96

DOI: [10.22034/jpiut.2020.40773.2615](https://doi.org/10.22034/jpiut.2020.40773.2615)

Muhammad Taqdisi (Responsible author)

PhD Candidate in Philosophy of Ethics, Qom University, Qom, Iran.

Taqdisi@gmail.com

Zahra Khazaei

Professor of Philosophy, Department of Philosophy and Islamic Theology, Qom University, Qom, Iran

z-khazaei@qom.ac.ir

Mohsen Javadi

Professor of Philosophy, Department of Philosophy and Islamic Theology, Qom University, Qom, Iran

javadi-m@qom.ac.ir

Abstract

Akrasia, or moral weakness, for Aristotle and many contemporaries, including Alfred Mele, means the freely, intentionally action contrary to one's decisive better judgment, which occurs due to the weakness of the will and lack of self-control of the actor. Alfred Mele equates Akrasia with a weakness of will and Aristotle with a moral weakness. In addition to the fact that both philosophers consider Akrasia to be a carnal phenomenon. from both perspectives, the cause of Akrasia is the extreme influence of the demands of the emotional part on the reasoning. It is considered to strengthen the argumentative part of the soul versus the emotional part, so that in order to have the strength of will, strengthening the moral factor in three areas of knowledge, emotion and behavior is necessary. The present article intends to study Akrasia in a descriptive-analytical way in the field of practice from the point of view of Alfred Mele and compare it with Aristotle. In the end, it turns out that despite the many similarities, the two do not completely agree on the factors of the realization of Akrasia

Keywords: Akrasia, Moral weakness, Weakness of will, Alfred Mele, Aristotle

Introduction

Akrasia is a Greek term in the works of the philosophers of that land which means freely, intentionally action contrary to one's decisive better judgment. Some philosophers equate it with moral weakness. (Nicomachean Ethics: 1145b; 1152a) (R. M Hare, p. 430). And some philosophers, such as Alfred Mele, equate it with the Weakness of Will (Mele, 1999:1) and define the acritical agent as one who intentionally, consciously, voluntarily, or voluntarily, contrary to the best moral judgment. Which he himself has issued in certain circumstances, taking into account all the circumstances. On the other hand, the intentional and free action of the doer is in accordance with the best moral rule, which is called such an incontinent factor. In the English translation of Aristotle's works, these words are translated as continent and incontinent (Nicomachean Ethics, 1152a) and Persian translators often use them. Translated into *parzizgari* and *naparzizgari* (Nicomachean ethics, 1378: 255). Which is not morally correct. Such an actor is aristocratic from Aristotle's point of view, and vice versa.

1. Factors of moral weakness from Aristotle's point of view

Aristotle believes that Akrasia is related to the defect in the minor premise of the analogy of practical reason, and the reason for this defect is the lack of proper understanding of the content of the premise of practical reasoning, and the reason may be the understanding of the premise in general and its incorrect conformity with External examples. By mentioning these two factors, in fact, he raises two types of Akrasia that can be studied (Aristotle, 1999: 254-253).

One Akrasia who is the result of the domination of sensual desires; In this type of ecstasy, the intense tendencies of the desires cause the primary knowledge of the subject to become ineffective and remain in the potential limit, and the other is the haste in the decision. In this case, haste causes misunderstanding of the verdict of practical reasoning, which in turn requires not acting in accordance with the verdicts issued by the reasoning authority. This view of Aristotle contradicts Aristotle's view that the acritical agent is aware of the weakness of his will, because these actions are in fact issued from his agent before thinking. And the attribution of these verbs to wrong verbs is more defensible than acritical actions. Practical analogy is also conscious, it cannot do practical action based on the result of the analogy of the present intellect, and it commits the act of error.

2. Factors of moral weakness from Alfred Mele's point of view

Mele believes Akrasia dose happen in both epistemological and behavioral domains. It is of a behavioral type, and if the cause is self-deception by a moral agent, then Eurasia is of the epistemic type. Eurasia in question is in the realm of moral action.

- 2-1 Imbalance of the motivational force of the agent with the reasoning evaluation
- 2- 2 Motivational imbalance between two demands
- 2-3 Weakness of will and desire in the first and second degree
- 2-4 Change in the subject mentality (mental cleansing)
- 2-5 Conflict between moral duties

3- Conclusion

In Aristotle's argument, the factor that causes the moral agent to act according to the rule of moderation and to avoid choosing the extreme limit is to have the power of Francis on the part of the moral agent, and this virtue requires harmony between reason and desire. Recognizes the attainment of charity and continues the journey in it

Finally, Mele has dealt with this issue with a scientific and broad perspective and has written considerable works in this direction, which make it difficult to fully understand and prevent this phenomenon without paying attention to it. Finally, in order to have the strength of will

and to avoid the weakness of the will, it is necessary to strengthen the moral factor in three areas: epistemology, emotion and behavior. In order to achieve these goals, having a proper society and education system and eliminating stressors and pressing moral factors is necessary and necessary because the majority ignores the best moral judgment and weak will to act accordingly under mental and physical pressure. Being is a moral factor. Only the efforts of the moral agent minus the social and educational infrastructure to strengthen the will and reduce immorality will have minimal results.

References

- 0 Aristotle (2002) *Nicomachean Ethics*. Trans. by Christopher Rowe. Oxford: Oxford University Press.
- 0 Aristotle (1999) *Nicomachean Ethics*, translated by Mohammad Hassan Lotfi, Tehran: Tarha No.
- 0 R. M. Hare (2019) *Prescriptivism: The structure of Ethics and Morals*; Ethical Theory; ed. by: Louis p. Pojman.
- 0 Mele (1987) *Irrationality. An Essay on Akrasia, Self-deception and Self-control* New York: Oxford University Press.

مجله علمی پژوهش‌های فلسفی دانشگاه تبریز

سال ۱۴ / شماره ۳۳ / زمستان ۱۳۹۹

اکراسیا از منظر آلفرد ملی و مقایسه آن با دیدگاه ارسطو

محمد تقدیسی

دانشجوی دکتری فلسفه اخلاق، دانشگاه قم، قم، ایران (نویسنده مسئول)

Taqdisi@gmail.com

زهرا خزاعی

استاد فلسفه، گروه فلسفه و کلام اسلامی، دانشگاه قم، قم، ایران

z-khazaei@qom.ac.ir

محسن جوادی

استاد فلسفه، گروه فلسفه و کلام اسلامی، دانشگاه قم، قم، ایران

javadi-m@qom.ac.ir

چکیده

اکراسیا یا ضعف اخلاقی، از نظر ارسطو و بسیاری از معاصرین، از جمله آلفرد ملی، به معنای مخالفت عمدی، آگاهانه و ارادی فاعل با بهترین حکم خویش است که به دلیل ضعف اراده و نداشتن کنترل نفس فاعل رخ می‌دهد. از منظر ارسطو این پدیده معمولاً به دلیل تاثیر پذیرفتن قدرت استدلال یا علم بالقوه عامل اخلاقی از خواسته‌های امیال پدید می‌آید. در اینکه اکراسیا و ضعف اراده دو پدیده اند یا یک پدیده بین فیلسوفان اختلاف نظر وجود دارد. علاوه بر این در باره علت رخداد این پدیده نیز اتفاق نظر وجود ندارد. الفرد ملی اکراسیا را با ضعف اراده و ارسطو آن را با ضعف اخلاق، مترادف میدانند. علاوه بر اینکه هر دو فیلسوف اکراسیا را پدیده‌ای نفسانی می‌دانند که منجر به عمل ارادی و آگاهانه فاعل مخالف با بهترین حکم می‌شود. از دیدگاه هر دو، علت اکراسیا تأثیر افراطی خواسته‌های بخش احساسی عامل بر بخش استدلالی وی است و راه مقابله با آن را تقویت بخش استدلالی نفس در مقابل بخش احساسی آن می‌دانند به طوری که برای داشتن قوت اراده، تقویت عامل اخلاقی در سه ساحت معرفتی، عاطفی و رفتاری لازم و ضروری است. مقاله حاضر در صدد است تا به روش توصیفی - تحلیلی اکراسیا را در حوزه عمل از دیدگاه آلفرد ملی بررسی و آن را با دیدگاه ارسطو مقایسه نماید. در پایان مشخص می‌شود که علیرغم شباهت‌های بسیار، این دو در بیان عوامل تحقق اکراسیا کاملاً اتفاق نظر ندارند. در نزد ارسطو اکراسیا معلول نقص در عقل عملی و صرفاً در قلمرو افعال هنجاری، و در نزد ملی معلول ناتوانی در کنترل نفس است و عوامل روانشناختی مانند ترس و تنبلی، استرس، شستشوی ذهنی، ... در آن موثر است و علاوه بر افعال هنجاری در سایر قلمرو افعال عادی نیز امکان پذیر است.

کلیدواژه‌ها: اکراسیا، ضعف اخلاقی، ضعف اراده، الفرد ملی، ارسطو

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۶/۳۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۴/۲۵

۱- مقدمه

آکراسیا (Akrasia) یک اصطلاح یونانی در آثار فلاسفه آن دیار به معنای مخالفت عمدی، آگاهانه و ارادی فاعل با بهترین حکم خویش است. برخی از فلاسفه آن را معادل ضعف اخلاقی (Moral weakness) (R.M.Hare: 430)، (Aristotle, 2002: 1145 - 1152) و برخی فلاسفه مانند آلفرد ملی آن را مترادف ضعف اراده (Weakness of will) می‌دانند (Mele, 1999: 1) و فاعل آکراتیک را فاعلی تعریف می‌کنند که عامدانه، آگاهانه و به طور ارادی یا از روی اراده آزاد برخلاف بهترین حکم اخلاقی‌ای که خودش در شرایط خاص با ملاحظه جمیع شرایط، صادر کرده است عمل می‌کند. نقطه مقابل آن، اقدام قصدی و آزادانه فاعل مطابق با بهترین حکم اخلاقی است که چنین عاملی انکراتیک نامیده می‌شود. در ترجمه انگلیسی آثار ارسطو این واژه‌ها به continent و incontinent ترجمه شده است (Aristotle, 2002: 1152) و مترجمان فارسی زبان آنها را اغلب به پرهیزگاری و ناپرهیزگاری ترجمه نموده‌اند (ارسطو، ۱۳۷۸: ۲۵۵). در عمل آکراتیک، عامل اخلاقی در معرض وسوسه‌های امیال است و بخاطر این وسوسه‌ها از اقدام مطابق بهترین حکم خویش منصرف و آزادانه و عامدانه به جای آن عمل دیگری را که از منظر اخلاقی درست نیست انجام می‌دهد. چنین فاعلی از منظر ارسطو آکراتیک و نقطه مقابل آن انکراتیک است.

اغلب فلاسفه آکراسیا را به همین صورت تعریف می‌کنند یعنی مخالفت عمدی، آزادانه و آگاهانه با حکم اولیه و یا به تعبیر دیویدسن با بهترین قضاوتی که فرد پس از بررسی امور داشته است (Davidson, 1980: 12). اما در اینکه آن را، اصلاً، معادل ضعف اخلاقی بدانند یا ندانند اختلاف نظر وجود دارد. بعضی از فیلسوفان معاصر، از جمله هر، آن را به ضعف اخلاقی ترجمه می‌کنند اما در ادبیات فیلسوفان تحلیلی معاصر، از جمله ملی (Mele, 1999: 1) و دیویدسن (Davidson, 1980: 12) آکراسیا معادل ضعف اراده است. در این تفسیر، دایره مصداقی آکراسیا گسترده‌تر از ضعف اخلاقی مصطلح، یعنی مخالفت فاعل با حکم اخلاقی خودش، است بلکه به معنای مخالفت با هر نوع حکم عقلی (پروندشبال) یا اخلاقی است. از این روست که این دو فیلسوف، هم از شهوات و امیال نفسانی به عنوان عوامل رخداد این پدیده می‌گویند هم از عوامل روانشناختی، مثل ترس و تنبلی و وسواس و ... که باعث ترک فعل درست و عقلانی شده است.

ارسطو دو عامل مهم ضعف اخلاقی را مراتبی از جهل و شهوت ذکر می‌کند. عامل اول یعنی جهل یا غفلت همان نقص دانش است که سبب عدم برانگیختگی فاعل می‌شود و عامل دوم و حضور دانش اما در حالت غفلت از دانش خویش، یعنی غلبه شهوت است که مانع پایداری در اجرای حکم صحیح است. وی شناخت‌های انسان را به دو قسم شناخت روشن و عقیده صرف یا پندار تقسیم می‌کند و می‌گوید اگر انسان دارای شناخت روشن باشد، همیشه بر طبق آن عمل می‌کند و چنین شناختی مغلوب لذتها واقع نمی‌شود. اما پندار یا آنچه به نظر بهتر می‌رسد، اگر قوی نباشد، ممکن است در مقابل شهوات قوی مغلوب گردد (ارسطو، ۱۳۷۸: ۲۵۵-۲۵۲)، (Aristotle, 2002: 1152)، فقط میان دانش روشن و عمل، رابطه ضروری و تولیدی برقرار است.

هولتون در مقابل، آکراسیا و ضعف اراده را دو پدیده متمایز می‌داند. مراد وی از آکراسیا همان است که ارسطو می‌گوید و آن را مخالفت با حکم برتر فاعل بواسطه تاثیر خواسته‌های افراطی امیال یا فقدان کنترل نفس می‌داند. به همین دلیل همه مثال‌هایی که می‌زند (از جمله در ۱۹۹۹ و ۲۰۰۳) مثال‌های اخلاقی است. اما ضعف اراده را با قصد مرتبط و به معنای ناکامی در اجرای برنامه می‌داند (خزاعی، ۱۳۸۶: ۱۶۳-۱۶۴).

از نظر هولتون ضعف اراده زمانی ایجاد می‌شود که افراد آمادگی زیادی برای تجدید نظر در نیت خود دارند. او ایده ای را ایجاد کرد که موارد محوری ضعف اراده را نه به عنوان مواردی که در آن افراد بر خلاف قضاوت بهتر خود عمل می‌کنند، بلکه به عنوان مواردی که در آن افراد نمی‌توانند طبق نیت خود عمل کنند، مشخص کرد (Holton, 1999: 62-241). از دیدگاه هولتون قوه اراده همان تلاش ذهنی فاعل است که بیانگر قصد و تصمیم وی می‌باشد. فاعل با ممارست و تمرین و بکارگیری این قوه است که می‌تواند دارای اراده قوی شود و به واسطه قدرت اراده، تصمیم و قصد خود را عملی کند (Khazaei, 2018: 70). ولی ضعف اراده ناکامی در اجرای برنامه‌ها است و قضاوت ارزشی در آن مطرح نیست بلکه قصد و نیت مطرح است؛ در نتیجه از نظر هولتون آکراسیا مخالفت با علم است، و ضعف اراده نقض قصد است. البته در نزد این فیلسوف هرگونه نقض تصمیم، ضعف اراده محسوب نمی‌شود بلکه نقض تصمیم‌های راسخ و قاطع بر اساس دلایل غیرمنطقی ضعف اراده محسوب می‌شود (Holton, 1999: 62-241).

در رابطه با ماهیت آکراسیا هم، از این جهت که پدیده‌ای درونی است یا عملی بیرونی، باز اتفاق نظر وجود ندارد. برخی همانند ارسطو و ملی آن را از سنخ پدیده می‌دانند و بعضی دیگر آن را از جنس عمل (هولتون ...). الفرد ملی، همانند ارسطو، پدیده روانی آکراسیا را یک ویژگی شخصیتی و نوعی نقص در شخصیت فاعل می‌داند که مربوط به فقدان و ضعف نوعی نیرو یا قدرت است که آن را قدرت کنترل نفس می‌نامند (Mele, 1987: 4). این نقص در شخصیت فاعل، علت ارتکاب عمل اکراتیک است و عمل اکراتیک یا ناپرهیزکارانه، فعلی "آزاد"، "ارادی" و بر خلاف حکم برتر فاعل است (Mele, 1987: 4). وی این ویژگی شخصیتی را مطلق نمی‌داند بلکه معتقد است از فردی به فرد دیگر متغیر است. چنانکه ممکن است شخص در یک حوزه کاملاً قدرت کنترل نفس داشته باشد و در حوزه دیگر چنین قدرتی نداشته باشد.

در رابطه با امکان و عدم امکان آکراسیا نیز دو رای مخالف و موافق وجود دارد؛ سقراط و هر از جمله مخالفان این دیدگاه و اکوییناس و اگوستین در قرون وسطی و دیویدسن و هولتن و آلفرد ملی در جهان معاصر جزء موافقان این دیدگاه هستند و هر کدام از این دو گروه ادله‌ای در توجیه دیدگاه خود ذکر می‌کنند و دیدگاه رقیب را به چالش می‌کشند.

دیویدسن از جمله فیلسوفان دوره معاصر است که توجه ویژه‌ای به مسأله ضعف اراده داشته است. وی به تعریف کلاسیک عمل برخلاف حکم عقلانی فاعل در مدل نظریه باور - میل هیوم معتقد است. او در زمره متفکرانی است که ضعف اراده را ممکن می‌داند و آن را معادل آکراسیا می‌داند (Davidson, 2004: 93) و در مقاله معروفش "ضعف اراده چگونه ممکن است؟" ضعف اراده را ناخوشتنداری می‌نامد. این واژه یکی از معادلهایی است که برخی منابع برای آکراسیا در نظر می‌گیرند، اما ناخوشتنداری در زبان فارسی رساننده معنای آکراسیا یا ضعف اراده نیست.

اما سقراط با توجه به معادل دانستن فضیلت و معرفت و بر پایه عقلانیتی که برای فاعل اخلاقی قائل است محال می‌داند فاعلی بداند فعلی درست است اما عمداً و آگاهانه بر خلاف آن عمل کند (Plato, Protagoras 352b-358d). از این رو وی منکر پدیده آکراسیا است. آر. ام. هر هم منکر واقعیت چنین پدیده اخلاقی است. در دیدگاه ایشان میان باورهای اخلاقی و عمل یک شخص شکافی وجود ندارد عبارتی برای اینکه بدانیم فاعلی چه باورهایی دارد کالبد شکافی و تحلیل عمل وی کافی است (Hare, 1998: 430).

از منظر این فیلسوف توصیه‌گرا میان توصیف و توصیه در قلمرو اخلاق جدایی وجود ندارد ایشان عبارتی توصیف در حوزه اخلاق را محال می‌دانند وی معتقد است برای اینکه بدانیم انسانها چه باوری دارند در عرصه

ارزشها بایست افعال آنها را در معرض تحلیل قرار داد لذا با توجه به استدلال وی ضعف اخلاقی امکان‌پذیر نیست. وی بعنوان مخالف ضعف اراده معتقد است ترکیبی از تعمیم و توصیه‌گرایی منجر به نتیجه‌گرایی از نوع اصالت منفعت ترجیحی می‌شود.

آلفرد ملی ضعف اراده را مترادف با اکراسیای مصطلح در آثار ارسطو و اکراسیا را متفاوت از ضعف اراده می‌داند بعبارتی عامل اخلاقی زمانی اکراتیک است که تحت تاثیر خواسته‌های افراطی امیال قرار گیرد و آزادانه و ارادی برخلاف بهترین حکم اخلاقی خویش اقدام نماید. ایشان اکراسیا را در حوزه عمل و معرفت امکان‌پذیر می‌داند که در اولی ضعف اراده و در دومی خودفربیی علت آنها است. در هر حال ایشان تقویت بخش استدلالی نفس را جهت مقاومت در برابر بخش احساسی و عاطفی نفس از عوامل موثر در باز داشتن فاعل از اقدامات اکراتیک می‌داند. مقاله حاضر با مقدمه ذکر شده در ۵ بخش نگارش شده است و در بخش اول به گزارش و تحلیل ضعف اخلاق و عوامل شکل دهنده آن از دیدگاه ارسطو و در بخش دوم به گزارش و تحلیل ضعف اخلاق و عوامل شکل دهنده آن از دیدگاه آلفرد ملی و در بخش سوم به تحلیل و بررسی اکراسیای معرفتی و رفتاری و نوع سخت و خفیف آن از دیدگاه ملی و در بخش چهارم به تحلیل و ارزیابی خودفربیی و اکراسیای معرفتی از دیدگاه ملی و در بخش پنجم به وجه اشتراک و امتیاز دیدگاه آلفرد ملی و ارسطو و تحلیل و ارزیابی این دو فیلسوف بپردازد و در نهایت اینکه الفرد ملی در این موضوع شدیداً متأثر از ارسطو است و همانند ارسطو آن را امکان‌پذیر و برخلاف عقلانیت عملی می‌داند. فضیلت فرونسیس ارسطو در عمل به دستورات عقل عملی تشابه معنی‌داری با قوت اراده در نزد آلفرد ملی دارد در نزد الفرد ملی اکراسیا مفهومی اعم از ضعف اخلاقی و مترادف با ضعف اراده و در نزد معلم اول اکراسیا و ضعف اخلاق مترادف و متساوی هستند.

۲- عوامل ضعف اخلاقی از دیدگاه ارسطو

ارسطو معتقد است اکراسیا مربوط به نقصان در مقدمه صغرای قیاس عقل عملی است و دلیل این نقصان عدم درک درست مضمون مقدمات استدلال عملی است و دلیل آن هم می‌تواند درک مقدمات بصورت کلی و عدم انطباق درست آن با مصادیق جزئی باشد. با ذکر این دو عامل در واقع و نوع اکراسیا را مطرح می‌نماید که قابل بررسی می‌باشد (ارسطو، ۱۳۷۸: ۲۵۳-۲۵۴).

یکی اکراسیایی است که نتیجه غلبه تمایلات نفسانی است. در این نوع اکراسیا تمایلات شدید امیال موجب می‌شود که علم اولیه فاعل بی‌اثر شود و در حد بالقوه باقی بماند و دیگری در نتیجه شتاب‌زدگی در تصمیم است. در این مورد، شتاب‌زدگی موجب عدم تفهیم حکم استدلال عملی می‌شود و آن هم به نوبت خود مستلزم عدم اقدام مطابق احکام صادره از سوی قوه استدلالی فاعل می‌شود. این دیدگاه ارسطو متناقض با این نظر ارسطو است که فاعل اکراتیک آگاه از ضعف اراده خویش است زیرا افعال مذکور در واقع قبل از تفکر از فاعلش صادر می‌شوند و اتصاف این افعال به افعال اشتباه قابل دفاع‌تر از افعال اکراتیک است در حالی که در افعال اکراتیک فاعل برخلاف بهترین حکم عقلانی خویش عمل می‌نماید اما اکراسیای نوع دیگر یعنی مبتنی بر شتاب‌زدگی استثناء به حساب می‌آید زیرا فاعل فعل با وجود اینکه به صغرای مقدمه قیاس عملی نیز آگاه است، نمی‌تواند براساس نتیجه قیاس عقل عملی فعلی انجام دهد و مرتکب فعل خطا می‌شود.

در فرایند اکراسیا صغرا و کبرای استدلال قیاسی فاعل بدین ترتیب است: کبرای قضیه، گزاره‌ای کلی است (Aristotle, 2002: 122-124) بعنوان مثال: خوردن سبزیجات برای انسان مفید است و اگر این کار برای من مفید باشد آن را انجام خواهم داد. صغرای قضیه در این مثال عبارت است: (این شیء جزء سبزیجات است).

نتیجه قیاس آن است که پس «من باید این را بخورم» و اگر مانعی در کار نباشد، آنگاه باید منجر به صدور عمل خوردن به وسیله فاعل شود (ارسطو، ۱۳۷۸: ۲۲۸).

ارسطو تبیین می‌نماید آن کس که ضعف اخلاق دارد مقدمه صغرای قضیه را ممکن است به چندین شکل محتمل، بد بفهمد مثلاً ممکن است به سادگی غافل از آن باشد یا بداند ولی این حکم را به مرحله فعلیت نرساند و یا بداند ولی این دانستن در حالی باشد که بوسیله امیال جسمانی تسخیر شده است (ارسطو، ۱۳۷۸: ۲۵۳).

در صورتی که آکراسیا را ناشی از شتاب‌زدگی در تصمیم بدانیم افراد ضعیف الاراده منتظر استدلال ورزی نمی‌ماند؛ زیرا احتمال دارد و مستعد این هستند تا از خیال خود متابعت کنند. ارسطو می‌گوید فرد ضعیف الاراده به رغم اینکه با دلیلی دیگر قانع شده است، ولی به گونه‌ای کاملاً متفاوت دست به عمل می‌زند، بنابراین در مسئله آکراسا فاعل قطعاً از خطای خویش آگاه است؛ بنابراین در این تقریر ارسطو فاعل شتاب‌زده مطابق حکمی عمل می‌کند که به گمان خویش بهترین حکم است در حالیکه بر اساس واقعیت چنین نیست که وی بهترین حکم را نموده باشد و به احتمال قوی در صورت تأمل و تأنی بیشتر به جای حکم شتاب‌زده غیرمنطقی حکم دیگری را اعتبار می‌نمود. شتاب‌زدگی در صدور حکم موجب درک نادرست وی از نتیجه استدلال عملی وی می‌شود. در هر صورت این نوع حکم بهترین حکم اخلاقی نخواهد بود و به نظر می‌رسد عمل مطابق آن به فعل اشتباه نزدیک‌تر از اقدامات اکراتیک است چون عنصر علم به جمیع شرایط عمل، در آن وجود ندارد هر چند که اقدام ابتدایی فاعل در تغافل خویش را نمی‌توان در قبل از متاثر شدن توسط جهل و عجله را جزو رفتارهای اشتباه قلمداد کرد. قبل این مرحله عامل اخلاقی با شعور کامل به بازتاب‌های رفتارهای اقدام به عملی نموده است و مسئولیت تمام آن را پذیرفته است و فاعل اکراتیک اول (متاثر از خواسته‌های امیال) مستحق تقبیح بیشتری است (گمپرتسن، ۱۳۷۵: ۱۵۱۱-۱۵۱۲)، (Oishi, 2003:45).

ارسطو در مورد علم فاعل اکراتیک در چندین بخش مطالبی را نوشته است که در مجموع در سه مقوله قابل جمع‌بندی است:

۱- فاعل علم به کلیات دارد و از جزئیات بی‌خبر است. ۲- فاعل فاقد علم بالفعل است و علم وی در حد بالقوه است و هدایتگر به عمل نیست. ۳- علم فاعل مانند علم انسان مست یا دیوانه‌ای است که در عمل کارا نیست. به نظر می‌رسد که داشتن استدلال عملی، مهمترین مولفه عمل مطابق بهترین حکم اخلاقی (عمل اکراتیک) است. ارسطو از فضیلت قوه عقل عملی به فرونسیس تعبیر می‌کند و عاملانی که دچار ضعف اخلاقی هستند فرونیموس نیستند.

۳- عوامل ضعف اخلاقی از دیدگاه آلفرد ملی

الفرد ملی در دو حوزه معرفتی و رفتاری به آکراسیا معتقد است. آکراسیای رفتاری در حوزه اخلاق و آکراسیای معرفتی در حوزه باورها و نگرش‌های عامل رخ می‌دهد. در آکراسیای اخلاقی، فاعل بر خلاف باورهای اخلاقی‌اش عمل می‌کند اما در آکراسیای معرفتی، با وجود بررسی‌ها و شواهد لازم، باور را نمی‌پذیرد. از نظر ملی عوامل رخداد این پدیده در دو حوزه عمل و شناخت بسیار شبیه هم هستند اما با توجه به تفاوت این دو حوزه و تمایز عامل اخلاقی از معرفتی تبیین‌های مختلفی را از این دو نوع آکراسیا ارائه می‌کند. آکراسیای مورد بحث مربوط به حوزه عمل اخلاقی است. پس از آن اشاراتی به آکراسیای معرفتی خواهیم داشت.

افعال اکراتیک خفیف و شدید

در این قسمت مقاله به چندین عامل دخیل در افعال اکراتیک خفیف و شدید اشاره می‌شود. در افعال اکراتیک خفیف عامل اخلاقی به دلیل داشتن دلایل دیگر و یا داشتن اولویت دیگر، تغییر ذهنیت و شست‌وشوی مغزی و بدلیل برهم خوردن تعادل انگیزش، اقدام به عمل بدیل دیگری به جای بهترین حکم اخلاقی خویش می‌نماید. در صورتیکه عامل اخلاقی بدون عوامل ذکر شده، به طور ارادی و عمدی بر اساس طرح قبلی اقدام به عمل مخالف با بهترین حکم اخلاقی کند و یا اینکه علی‌رغم داشتن باورها و ارزشهای عامل اخلاقی، نه از دیدگاه ناظر رفتار، دلیل کافی برای عدم انجام عملی را داشته باشد و با این وجود آزادانه و قصدی آن کار را انجام دهد اقدام وی از نوع اکراتیک شدید یا سختگیرانه محسوب می‌شود (Thero, 2006: 11-16)، (Mele, 2010: 2).

ملی صفات شخصیتی را به دو قسم ایجابی و سلبی تقسیم کرده است، که بنا به این تقسیم‌بندی، کنترل نفس ایجابی و در مقابل آن، ناپرهیزگاری، امری سلبی است. همانطور که گذشت از نظر ملی آکراسیا یک ویژگی شخصیتی است و متعلق آن یک فعل نیست این ویژگی سبب می‌شود فرد آزادانه و عامدانه برخلاف بهترین حکمش عمل کند. وی عوامل متعددی را در تحقق عمل اکراتیک خفیف دخیل می‌داند.

۳-۱- عدم توازی نیروی انگیزشی عامل با ارزیابی استدلالی

گاهی اوقات نیروی انگیزشی تمایلات ما، موازی با ارزیابی یا سنجش ما از متعلقات تمایلاتمان نیستند. یعنی ممکن است در مقام محاسبه و تأمل به حکمی برسیم و در عمل بدان ملتزم نباشیم. وی معتقد است قدرت تمایلات ما، نه تنها تحت تأثیر ارزیابی و سنجش ما از متعلقات تمایلاتمان هستند، بلکه همچنین از عواملی همچون برجستگی و بارز بودن امور مطلوب در ادراک یا تخیل و یا شیوه‌های که ما به متعلقات مطلوب توجه داریم نیز متأثرند. به عبارتی، بین ارزیابیها و حسابگریهای فاعل در مورد یک خواسته از یک سو و قدرت انگیزشی آن خواسته از سویی دیگر همچنین بین حکم برتر و برآیند انگیزه‌ها، ناهمخوانی وجود دارد. (Mele, 1987: 38).

مراد از تمایلات مذکور خواسته‌های افراطی امیال مخالف با دستورات استدلال عملی است.

۳-۲- عدم تعادل انگیزشی میان دو خواسته

برهم خوردن تعادل انگیزش عامل میان دو خواسته ناموازی مستلزم داشتن انگیزش بیشتر در راستای انتخاب یک خواسته و فرو گذاشتن دیگری است و یکی از علتهای آکراسیا است. فاعلی که دارای دو خواسته متفاوت در زمان واحد است و انجام همزمان آن دو خواسته امکان پذیر نیست هر کدام از خواسته‌ها در معنای ارزش خواستن از بیشترین شدت برخوردار باشد فاعل انگیزش بیشتری در جهت انجام آن خواهد داشت و سطح تعادل انگیزش فاعل میان دو خواسته بر هم خواهد خورد. با این اوضاع فاعل میان دو خواسته یکی را ترجیح خواهد داد و داشتن انگیزش قوی دلیل کافی برای انجام یکی از خواسته‌ها است در نهایت می‌توان گفت خواستن در معنای انگیزش با نظریه دلیل داشتن هم‌سو و سازگار خواهد بود.

موردی را ملاحظه کنید: سام می‌خواهد در برخی شرایط به s_1 و s_2 برسد ولی معتقد است که اعمال A_1 و A_2 منحصراً راه‌های رسیدن به S_1 و S_2 است وی معتقد است که باید یکی از A_1 و یا A_2 را انجام دهد و معتقد است همزمان نمی‌تواند بر هر دو عمل اقدام نماید. در نهایت او A_1 را انجام می‌دهد اگر از وی پرسیم که چرا A_1 را انجام دادید و ایشان جواب بدهد که من S_1 را می‌خواستم و جهت رسیدن بدان A_1 را انجام دادم ما قانع نمی‌شویم زیرا که ما می‌خواهیم بدانیم که چرا سام A_1 را به جای A_2 انجام داد و این جواب سام «که من S_1 را بیشتر از S_2 می‌خواستم» ما را قانع خواهد کرد و این پاسخ بعنوان دلایل توضیحی جواب قانع‌کننده‌ای است. مثال زیر را ببینید:

دلایل من برای انجام A1 این بود که A1 را بیشتر می‌خواستیم زیرا آن را عمل برای رسیدن به S1 می‌دانستیم و این دلیل توضیحی سام برای انجام A1 است. با این جواب نه تنها به دلیل اقدام وی برای انجام عمل A1 می‌رسیم، به دلایل وی برای انجام A1 به جای رفتار جایگزین نیز می‌رسیم.

اجازه بدهید موردی را بررسی کنیم که در آن فاعل با رعایت تمام جوانب مانند امیال و باور و تمام حقایق معتقد است که A بهترین عمل برای وی است با این اوضاع وی به B عمل نماید. اگر بپرسیم که چرا فاعل مطابق B عمل نمود اگر بگویید که وی C را می‌خواست و B را روشی برای رسیدن به C می‌دانست این جواب قانع کننده نیست چرا که ما همچنان می‌خواهیم بدانیم که چرا فاعل عمل B را به جای A انجام داد. اگر در جواب به عنوان دلایل توضیحی بگوییم که عمل B در کوتاه مدت مولد لذت برای فاعل بود باز هم جواب قانع کننده نیست زیرا می‌خواهیم بدانیم چرا فاعل به جای دلایل خویش برای A مطابق دلایل خویش در B اقدام نموده است. در این مورد دلایل توضیحی به طور معمول به پایان می‌رسد و قانع کننده نیست. خلاصه کلام، در تعارض میان خواسته‌ها و ترجیح خواسته بیشتر به جای جایگزین آن دلایل توضیحی جواب قانع کننده است و این، در مورد افعال اکراتیک قانع کننده نیست و دلایل انگیزشی و دلبخواهی بودن عملی برای فاعل در افعال اکراتیک برای ناظر قانع کننده است. ملی معتقد است حتی اگر کسی در جواب بگوید که انگیزه وی برای انجام B قوی‌تر از انجام A بوده است اگر فاعل هیچ گونه دلیلی برای برهم خوردن تعادل انگیزش میان دو خواسته نداشته باشد بایستی معیار دیگری از دلایل جهت توضیح کافی افعال وی آورده شود (Mele, 1987: 40).

۳-۳ ضعف اراده و خواسته درجه اول و درجه دوم

خویشستنداری و ناخویشستنداری دو روی یک سکه هستند که اگر اقدام فاعل مطابق با میل درجه اول باشد و یا اینکه بر اساس امیال درجه دوم باشد حکم‌های متفاوتی خواهد داشت در اولی فاعل خویشتن‌دارانه و در دومی ناخویشتن‌دارانه عمل نموده است در نزد ملی امیال درجه اول بر اساس دلایل منطقی و امیال درجه دوم بر اساس دلایل عاطفی شکل می‌گیرد در نتیجه عاملی که در تعارض امیال درجه اول و دوم میل درجه دوم را ترجیح دهد مطابق با آن اقدام کند از خویشتن ضعف اراده نشان داده است و به علت ناتوانی در کنترل نفس فاعل اکراتیک محسوب می‌شود در صورتی که عامل اخلاقی در مقابل میل درجه دوم قوت نفس در کنترل نفس از خویشتن نشان دهد فاعل انکراتیک است.

وی معتقد است که اگر امیال درجه اول با ملاحظه جمیع جوانب عمل در شرایط مساوی بر امیال درجه دوم غلبه کند و مطابق امیال درجه اول اقدام کند در جنجال میان خواسته‌های امیال، اوامر میل درجه اول مطاع شود در این صورت اقدام فاعل پرهیزکارانه (انکراتیک) است. در نظر وی افعال پرهیزکارانه و ناپرهیزکارانه تابعی است از تسلیم وی در مقابل وسوسه‌های امیال درجه اول و درجه دوم. در صورت تبعیت اولی خویشتن‌دارانه و در صورت تسلیم وسوسه میل ثانوی شدن اقدام فاعل ناپرهیزکارانه است.

موردی را ملاحظه بفرمایید که در آن دو میل در راستای دو اقدام متقابل با هم در تضاد است که اجتماع آن دو میل در زمان واحد امکان پذیر نیست. (Mele, 2114: 4-8).

سوفیا بعد از برگشتن از مدرسه بنا به درخواست مادرش که خیلی وی را دوست دارد می‌خواهد تمام تکالیف مدرسه را بلافاصله انجام دهد و این کار موجب خرسندی مادرش است و از طرف دیگر مستلزم پاداش از جانب مادر خواهد بود. وی میل درجه اولی برای خرسند ساختن مادرش دارد و به همین منظور بعد از استراحت اندکی

اقدامات لازم جهت اجرای درخواست مادرش را مهیا می‌کند و درست در همین لحظه زنگ تلفن به صدا در می‌آید و تلفن از جانب دوستان همبازی وی است که وی را جهت بازی دوست داشتنی کودکانه دعوت می‌کنند سوفیا بازی با دوستان را خیلی دوست دارد در نتیجه میل ثانوی در وی جهت بازی کردن با دوستان ایجاد می‌شود وی در تعارض شدید میان دو اولویت قرار گرفته است در صورت اجرای اولویت اول، لذت بازی کردن را از دست خواهد داد و در صورت اقدام مطابق اولویت دوم یا میل ثانی موجب رنجش خاطر مادر و تنبیهات متعاقب آن را خواهد شد وی در عالم درون خویش مشغول سبک و سنگین کردن نتایج حاصل از عمل مطابق یکی از امیال درجه اول و دوم خویش است و هرکدام از امیال دلایل خاص خودش را دارد و بهرمندی از یکی، محرومیت از دیگری را بدنبال خواهد داشت. ادامه داستان برای منظور فعلی ما لازم نیست ادامه یابد آنچه که در مورد بالا در راستا موضوع ما مد نظر است این است که از دیدگاه آلفرد ملی اگر دختر قصه ما مطابق میل درجه اول خویش اقدام نماید و از میل درجه دوم منصرف شود در اینصورت مطابق بهترین حکم خویش عمل نموده است و عمل اکراتیک صورت نگرفته است درمقابل اگر وی میل درجه دوم خویش را بر میل اولی ترجیح میداد آنوقت مرتب عمل اکراتیک شده است.

به نظر می‌رسد که آلفرد ملی این نوع ضعف اراده و نداشتن کنترل نفس در مقابل امیال درجه دوم و ترجیح مرجوح بر راجح را ضعف اخلاق خفیف می‌داند که این نوع ضعف اخلاق اغلب در تجربیات شخصی افراد اتفاق می‌افتد و دیویدسن چنین افعالی را که در تعارض میان دو میل اتفاق می‌افتد معمول و مرسوم می‌داند و مقاله ایشان با عنوان "ضعف اراده چگونه ممکن است؟" به چنین مواردی اشاره دارد که این قبیل موارد هم از منظر منطقی قابل توجیه است و هم به تکرار برای عاملان اخلاقی تجربه شده است.

در نقطه مقابل این تفکر فلاسفه‌ای قرار دارد که منکر امکان ضعف اخلاق استند و برای عامل اخلاقی امیال درجه دومی در نظر نمی‌گیرند و در صورتی که عامل اخلاقی میل درجه دومی داشته باشد نمی‌تواند بر روی انتخاب و افعال قصدی فاعل تاثیرگذار باشد و ایشان استدلال می‌کنند در صورتی عامل اخلاقی از میل اول صرف نظر نماید و مطابق میل دوم اقدام نماید در آن صورت باز هم میل دومی در میان نیست میل اول معدوم شده و میل دوم جای آن را گرفته و در مجموع باز هم اولویت اول فاعل محسوب می‌شود.

با تأمل در میل درجه اول و درجه دوم آلفرد ملی این نکته به نظر می‌رسد که ارزش اخلاقی افعال در این نظریه نادیده گرفته شده است زیرا که افعال زیادی است که مورد خواست میل درجه اول است و از آنجا که از ارزش اخلاقی برخوردار نیست در صورت عملی شدن بوسیله امیال درجه اول باز هم اقدام فاعل پرهیزکارانه محسوب نمی‌شود.

موردی را ملاحظه کنید که فردی دارای میل درجه اول برای نوشیدن مشروبات الکلی دارد و از آنجا که وی اندکی بعد باید مسافت طولانی را رانندگی کند وی میل درجه دومی برای رانندگی با دقت و رسیدن سالم به سر منزل مقصود را دارد در صورتی که فاعل مطابق میل درجه اول خویش اقدام نماید اتصاف قید پرهیزکارانه به اقدامات قصدی و ارادی وی بدلیل در نظر گرفته نشدن ارزش اخلاقی فعل موجه و منطقی به نظر نمی‌رسد و مراجعه به پرسشنامه‌هایی که در این قبیل موارد در تحقیقات میدانی از افراد معمولی تهیه شده است موید این ادعاست در این پرسشنامه عده‌ای معتقد استند که ضعف اراده عملی بر خلاف دانش و باور شخص و عده‌ای معتقداند که عملی بر خلاف تصمیم و گرایش افراد است و عده‌ای هم معتقد هستند که ضعف اراده هیچکدام از موارد بالا نیست در نظر گروه سوم ضعف اراده در انجام ندادن کارهایی است که ارزش هنجاری دارد (Beebe, 2013: 4).

بنابراین ارزش اخلاقی فعل از مهمترین مولفه‌ها در اتصاف فعل به اکراتیک و انکراتیک از دیدگاه عامه مردم است این عامل در استدلال ملی در اتصاف فعل به اکراتیک و نقطه مقابل آن نادیده شده است.

۳-۴- تغییر در ذهنیت فاعل (شستشوی ذهنی)

در برخی موارد بدلیل تغییر در ذهنیت فاعل، اولویت‌های فاعل جابه‌جا می‌شود و در ذهن خویش دلایل له و علیه اولویت‌هایش را تحلیل می‌نماید در نهایت منجر به تغییر اولویت فاعل می‌شود در چنین مواردی که از آن به شستشوی مغزی تعبیر می‌کنند فاعل به جای عمل A عمل B را انجام می‌دهد هرچند که از دیدگاه فاعل وی برای اقدام خویش دلایل موجه دارد ولی از دیدگاه ناظر چنین عملی، عمل اکراتیک محسوب می‌شود. اگر فاعلی در لحظه T عمل A را انجام دهد بنابراین وی تمایل داشته است در زمان T عمل A را انجام داده باشد. همچنین فاعل استدلال عملی تمایل دارد در زمان نه چندان نزدیک عمل دیگری را انجام دهد وی در زمان T عمل B را انجام می‌دهد بنا بر این مرتکب هیچ نوعی تناقض با خود نشده است. ممکن است که فاعل تصمیم خویش را عوض کرده باشد و یا بخاطر تکمیل شدن اطلاعاتش درباره موضوع اراده کرده باشد در زمان T به جای عمل A عمل B را انجام دهد. این نمونه‌ای از اکراسیا بخاطر تغییر ذهنیت است (Mele, 1987: 16-18).

موردی را ملاحظه کنید که فاعل دارای دو تصمیم و حکم است: وی حکم می‌کند که یا ادامه تحصیل بدهد یا برای اخذ پایان خدمت بعد از اتمام مقطع تحصیلات کارشناسی اقدام کند وی سرانجام به این نتیجه می‌رسد با این اوضاع اشتغال بهتر است که در مقطع بالاتر ادامه تحصیل بدهد و آن را بهترین کار می‌داند و با دلایل منطقی تصمیم می‌گیرد که ادامه تحصیل بدهد بعد از مدتی برای وی از یکی از شرکت‌های معتبر نامه دعوت به کار ارسال می‌شود وی بعد از دریافت دعوت‌نامه دلایل عقلانی راسخ و قاطع در تغییر حکم و تصمیم خویش را دارد بنابراین با تغییر در دلایل و باورها از ادامه تحصیل منصرف می‌شود و برای جذب شدن در بازار کار تصمیم دیگری می‌گیرد و آن را عملی می‌سازد در چنین مواردی که تغییر در ذهنیت فاعل، منجر به تغییر در حکم و تصمیم شده است از دیدگاه ناظر ضعف اراده به حساب می‌آید هرچند که از دید فاعل اخلاقی چنین نیست و وی برای تصمیم و اقدامات خویش دارای دلایل منطقی راسخ و قاطع است. هر چند که چنین اقدامی در نزد ملی و دیوید سون ضعف اخلاق از نوع خفیف محسوب می‌شود بعضی اوقات زور دلایل فاعل و قدرت انگیزش وی هم‌تراز نیستند بنابراین انتخاب عمل مخالف با دلایل فاعل امکان‌پذیر می‌شود. زمانی که فاعل بدلایلی از قبیل تغییر در ذهنیت و اولویت، نگرش، ملاحظات سیاسی و اجتماعی و تعارض میان چندین وظیفه اخلاقی مطابق بهترین حکم خویش عمل ننماید در نظر ملی مرتکب اکراسیا از نوع خفیف شده است (Mele, 2014: 96).

۳-۵- تعارض میان تکالیف اخلاقی

گاهی اوقات به نظر می‌رسد که استدلال سقراط در رد عمل اکراتیک از دیدگاه فاعل دارای قدرت تبیین قوی‌تر است، هر چند که این استدلال برای ناظران فعل موجه نباشد. فرض کنید من تصمیم گرفته‌ام تعطیلات عید امسال بهترین کار برای من این است که در خانه بمانم و پایان‌نامه دکتری خویش را به اتمام برسانم و همچنان بر سر تصمیم خویش هستم و مصر بر ادامه تصمیم خودم هستم اما چند روز بعد از تحویل سال دعوت نامه‌ای بدستم می‌رسد که باید در مراسم عروسی یکی از فامیل‌های نزدیک به همراه خانواده در یک از شهرهای تفریحی و توریستی حاضر باشیم و علی‌رغم اطلاع از چنین دعوت‌نامه‌ای همچنان بر سر تصمیم قبلی هستم ولی عوامل چندی تصمیم قبلی من را تحت تاثیر قرار می‌دهد که تصمیم قبلی خویش را نقض کنم و برخلاف آن عمل کنم. و خودم را چنین قانع می‌کنم، من بخاطر تکالیف شخصی خویش حق ندارم در تعطیلات عید خانواده‌ام

را از تفریح و گردش و حضور در جشن عروسی محروم کنم و نباید روابط خانوادگی و فامیلی را بخاطر تکلیف درسی خویش سرد نمایم و شاید در صورت ادامه تصمیم قبلی شرایط روحی و ذهنی من برای ادامه کارم مساعد و مناسب نباشد و با رعایت همه جوانب و دلایل مذکور مجبور می‌شوم تصمیم قبلی خویش را نقض کنم و از ادامه کار در ایام تعطیلات عید منصرف شوم.

با تعمق در مثال بالا، هر چند که فاعل برای نقض تصمیم خویش دلایل موجه دارد و از دیدگاه خودش مرتکب ضعف اراده نشده است و تصمیم قبلی خویش را با توجه به وضعیت به وجود آمده با تصمیم بهتری جایگزین کرده باشد و احساس هیچ ندامت اخلاقی از این بابت نکند ولی از دیدگاه ناظر، وی مرتکب ضعف اخلاق شده است زیرا هم بر خلاف بهترین حکم و هم برعکس تصمیم قاطع خویش عمل کرده است. هرچند که از دیدگاه آلفرد ملی این عمل فاعل با داشتن مولفه‌های ضعف اراده: "ارادی و آزادانه بودن و عمل برخلاف حکم برتر فاعل" از مصادیق ضعف اراده است. ولی به نظر می‌رسد با توجه به دلیل داشتن فاعل برای نقض تصمیم قبلی و اتخاذ تصمیم جدید، استدلال ملی مبنی بر انصاف آن عمل، به عمل اکراتیک قابل توجیه منطقی نیست، هر چند انصاف این عمل به عمل اکراتیک از نگاه ناظر فاقد ایراد منطقی است. در نهایت میتوان گفت که استدلال سقراط در رد افعال اکراتیک سخت و مستقیم که نقطه مقابل تفکر ارسطو و به تبع آن ملی است موجه‌تر به نظر می‌رسد و حق با سقراط در این موضوع است زیرا که در این نوع موارد اکراسیا ناظر از منظر خویش و اولویت‌های خویش به قضاوت ارزشی می‌پردازد در حالیکه اگر از اولویت‌ها و دلایل عامل اخلاقی مطلع بود و از جایگاه عامل به مساله نگاه می‌کرد بعید بود وی را محکوم به ضعف اخلاق نماید. و در صورتی که عمل این فاعل، بدون دلیل و یا بر اساس دلایل احساسی و هیجانی بود و فاعل بخاطر تاثیر عواطف و امیال اقدام به نقض تصمیم و مخالف حکم برتر خویش می‌نمود عمل وی مصادقی از ضعف اراده محسوب می‌شد.

ضعف اخلاقی در چنین مواردی با این تفسیر قابل دفاع است که فاعل در تعارض میان دلایل اخلاقی و غیراخلاقی، دلایل غیر اخلاقی را ترجیح می‌دهد. در چنین وصفی فاعل اکراتیک است، در صورتیکه در تعارض میان دلایل اخلاقی، نقض تصمیم و عمل مخالف بهترین حکم، مصداق ضعف اخلاقی نمی‌باشد و در اینگونه موارد ملی آن را افعال اکراتیک خفیف می‌داند مک داوول در این مورد معتقد است برای فاعل اخلاقی، دلایل غیر اخلاقی در اصطکاک با دلایل اخلاقی فاقد وزن و قدرت تاثیرگذار است و دلایل غیر اخلاقی برای چنین فاعلی نمی‌تواند در اولویت اقدام و انتخاب قرار گیرد (McDowell, 1998: 78).

ملی معتقد است که فردی که دارای قدرت کنترل خویش است برای احکام و تصمیمات اخلاقی دارای استانداردهایی است که با استانداردهای غیراخلاقی قابل جایگزینی نیست (Mele, 2010: 28) و بنابراین اگر تغییر تصمیم و عمل خلاف با بهترین رای اخلاقی بر اساس استانداردهای غیر اخلاقی صورت پذیرد فاعل نقص در شخصیت دارد و عمل وی مصداق ضعف اراده و اخلاق است در این نکته است که دیدگاه ملی شباهت و همسویی قابل لمسی با سقراط و مک داوول پیدا میکند.

آلفرد ملی از دیدگاه‌های ارسطو در استدلال خویش متاثر است و معتقد است که ضعف اخلاق معلول غلبه عواطف و احساسات بر ساحت استدلالی فاعل است و آن را نوعی ضعف شخصیت می‌داند با این وجود، ایشان با دیدگاه وسیع‌تری و با رویکرد علمی و تجربی و بررسی مصادقی در انواع مختلف فعل متصف به اکراتیک به این موضوع می‌پردازد و دیدگاه فلاسفه‌ای که در این عرصه قلم فرسایی کرده‌اند را مورد تحلیل و نقد قرار می‌دهد و با مثال‌های متعددی نقض نکات ضعف تئوری آنها را آشکار می‌نماید وی در این راستا به موضوع روانشناختی کنترل نفس و ضعف اراده در این عرصه و تاثیر عناصر روانشناختی در این موضوع می‌پردازد.

۴- خود فریبی و اکراسیای معرفتی

همانگونه که اشاره شد ملی اکراسیا را در دو حوزه عمل و باور مطرح می‌کند و معتقد است هر دو پدیده حکایت از عدم عقلانیت دارد. در اکراسیای اخلاقی یا رفتاری فرد بر خلاف بهترین باورهای خود عمل می‌کند اما در اکراسیای معرفتی فرد، با وجود جمع بودن شرایط و ادله، فرد به دلایلی باوری را نمی‌پذیرد. مهمترین عاملی که ملی در ایجاد این نوع اکراسیا دخیل می‌داند خودفریبی است.

خودفریبی فرایند روانی شایع بین جوامع است و به عنوان یکی از عناصر تاثیرگذار در معرفت اکراتیک مورد بحث واقع می‌شود با تأمل در کتاب غیرعقلانیت ملی (Mele, 1987: 121) قابل استنباط است که اکراسیای معرفتی بدنبال پدیده خود فریبی بوجود می‌آید. در مقایسه اقدامات اکراتیک و خودفریبی از منظر ملی این نکته قابل استنباط است که در اقدامات اکراتیک فاعل عملی را اراده و از روی طرح قبلی بر خلاف بهترین حکم خویش انجام می‌دهد اما در موضوع خودفریبی چنین نیست که عامل بطور ارادی و از روی نقشه عمل، خودش را فریب دهد (Mele, 1987: 124).

با توجه به رویکرد ملی اگر عوامل اخلاقی که دارای بار ارزشی هستند موجب خودفریبی باشند در نتیجه معرفتی که محصول این نوع خودفریبی باشد اکراتیک و در غیر این صورت از دایره مصادیق اکراسیای معرفتی بیرون است. در این پدیده عامل اخلاقی در صدق و کذب همزمان گزاره‌ای در حال تعارض است و هر دو احتمال وقوعی تساوی دارند در چنین شرایطی عامل گزاره‌ای را احتمال می‌دهد که مستلزم نفع وی و یا تصادم با لذت بیشتر و یا در صورت تصادم با رنج، کمترین مقدار رنج نصیب فاعل شود در صورتی که فاعل به صدق گزاره‌ای یقین داشته باشد در چنین مواردی خودفریبی امکان‌پذیر نیست.

وی چهار طریق برای تحقق خودفریبی در ارتباط با اکراسیا معرفتی مطرح می‌کند:

۴-۱- تفسیر نادرست منفی:

در این نوع خودفریبی گرایش‌های امیال سبب می‌شود داده‌های منفی در مورد باور فاعل محاسبه نشود مانند کسی که آگهی رد شدن مقاله‌اش را دریافت می‌کند و به جای بررسی نکات ضعف مقاله خویش، داوران را متهم به نفهمیدن نکات فنی و پیچیده مقاله خویش می‌کند در صورتی که وی بیطرفانه به موضوع بپردازد داوران را متهم به نفهمیدن نمی‌کرد (Mele, 1997: 28-32).

۴-۲- تفسیر نادرست مثبت:

در این جا فاعل بیشتر به دلایل مؤید باورهایش توجه دارد به عبارتی فاعل بیشتر به دنبال دیدن روی خوش داستان است و از جنبه‌های دردناک آن چشم‌پوشی می‌کند.

۴-۳- تمرکز و توجه گزینشی:

در این قسم خودفریبی، فاعل به داده‌های مؤید باور خویش تمرکز دارد تا جنبه‌های ردکننده باورهایش. بعنوان مثال کودکی که پدرش زود از دنیا رفته است بر خاطرات و تصاویری متمرکز می‌شود که وی در آنها تنها است تا اینکه خواهر و برادر دیگری در این تصویر داشته باشد.

۴-۴- جمع‌آوری شواهد مؤید:

در این مورد به جمع‌آوری شواهد مؤید می‌پردازد و شواهد ردکننده باورهایش را نادیده می‌گیرد (Mele, 1997: 30).

چهار طریق به خودفریبی مذکور که تفاوت‌های اساسی باهمدیگر ندارند بیانگر این ایده است که فرد در هیچ موردی از اقسام خودفریبی بدنبال مدرک و شواهدی در جهت اثبات واقعیت و حقیقت نیست در تمام اقسام آن به بدنبال شواهد مؤید و فرو گذاشتن شواهد نفی‌کننده باورهای خویش است که چنین اقداماتی در عرصه سیاسی و تبلیغات سیاسی و تجاری با مصادیق کثیری قابل مشاهده است به عبارتی اگر عاملی برای باور کردن عقیده‌ای تمایل داشته باشد به کوچک‌ترین دلیل مشکوک زود و تند و سریع آن را باور خواهد کرد و دلایل ردکننده منفی و مستند در رابطه با ایده‌اش را نادیده خواهد گرفت یا اینکه قابل استناد نخواهد دانست زیرا که دستگاه‌های معرفتی انسان متأثر از خواسته‌های امیال وی است و این امر در روانشناسی امر ثابت شده‌ای است که انسانها تصویری غیرواقعی از خویش دارند و اکثریت پژوهشها روانشناختی مؤید این موضوع است.

۵- تحلیل و بررسی نکات اشتراک و اختلاف ارسطو و آلفرد ملی

در استدلال ارسطو عاملی که سبب می‌شود که فاعل اخلاقی مطابق قاعده حد وسط اقدام کند و از انتخاب حد افراط و تفریط اجتناب نماید داشتن قدرت فرونسیس از جانب عامل اخلاقی است و این فضیلت مستلزم هماهنگی میان عقل و میل است و انسان حکیم بوسیله این فضیلت روش رسیدن به خیرات را شناسایی و سیر در آن را ادامه می‌دهد و فاعلی که به وسیله این قوه دارای بصیرت اخلاقی است همواره با تهییج و راهزنی امیال بازم به حد وسط قوا عمل خواهد نمود و مسیر سلامت را خواهد پیمود همسو با ارسطو، الفرد ملی معتقد است که علت اکراسیا ضعف در کنترل نفس در مقابل کشش‌های امیال است اراده ضعیف توان مقاومت در برابر طوفان‌های بنیان برکن امیال را نخواهد داشت و اسیر خواسته‌های امیال است. هر چند که بهترین حکم وی در آن زمان انجام ندادن دستورات میل و انجام کار بدیل دیگری است ولی به موجب ضعف اراده از عملیاتی ساختن بهترین حکم خویش ناتوان است و این نقیصه شخصیتی بواسطه قوت یافتن اراده امکان پذیر است با این کار کنترل نفسانی بوسیله عامل اخلاقی امکان پذیر است و مطابق بهترین حکم عقلانی اقدام خواهد کرد. با دقت و نظر در آراء دو فیلسوف به نظر می‌رسد که نظریه قدرت فرونسیس در ارسطو ارتباط تنگاتنگی با قوت اراده و کنترل نفس از نظر ملی دارد و عبارتی انسان فرونیموس دارای قوت اراده جهت اقدام مطابق بهترین حکم اخلاقی و مقابله با خواسته‌های افراطی امیال است و هر دو فیلسوف به عامل کنترل نفس در اکراسیا تاکید دارند. مراد ارسطو از اکراسیا، ضعف اخلاقی است و عامل ضعف در کنترل نفس در آن دخیل است و تاثیر آن در استدلال عملی عامل بوسیله جایگزینی مقدمات امیال با مقدمات استدلال عملی است. در نزد ملی اکراسیا مترادف با ضعف اراده است و مفهوم وسیع‌تری از ضعف اخلاق در نزد ارسطو دارد ضعف اخلاق، عمل برخلاف بهترین رای اخلاقی فاعل است و عوامل اخلاقی مانند کسب لذت و رفع الم در آن دخالت دارد و ضعف اراده عملی برخلاف بهترین حکم غیرارزشی و ناکامی ارادی و مطابق با گرایشات عامل در اجرای بهترین تصمیم و حکم غیرارزشی است که عوامل روانشناختی مانند خودفریبی، اضطراب، استرس و بر هم خوردن تعادل انگیزش میان خواسته‌های ناهمسوی امیال در آن نقش اساسی دارند. در نزد ارسطو هرگونه عمل اکراتیک ضعف اخلاق محسوب می‌شود و در نزد ملی عمل اکراتیک مفهوم وسیع‌تری نسبت به ضعف اخلاق دارد و افعالی که ناشی از ضعف اراده است می‌تواند ضعف اخلاقی به حساب نیاید زیرا که ضعف اخلاقی در نزد ایشان عمل بر خلاف حکم ارزشی فاعل نوعی ضعف اراده عنوان یک پدیده درونی یک ویژگی شخصیتی است و اقدامات اکراتیک معلول نداشتن قدرت کافی فاعل در کنترل نفس و نوعی نقص عملی در عامل اکراتیک است و پدیده نفسانی خودفریبی اکراسیای معرفتی را بعنوان مشخصه درونی عامل در پی خود دارد. وی به دو نوع اقدامات اکراتیک معتقد است که نوع خفیف آن در جوامع

معمول و مرسوم است و نوع شدید آن نوعی بی منطقی و بی شعوری محسوب می‌شود وی معتقد است عوامل اقدامات اکراتیک خفیف عبارتند از: داشتن چندین اولویت در زمان واحد، داشتن دلایل برای هر اقدام خاص، شست‌وشوی ذهنی عامل، تغییر ذهنیت وی و برهم خوردن تعادل انگیزشی فاعل به سبب عواملی همچون توجه و نزدیکی پاداش و دوری از درد و رنج، که در مورد اخیر وی متاثر از جرج آینسلی است و در مجموع می‌توان گفت ایشان در این موضوع تحت تاثیر ارسطو هستند و قوت اراده در تفکر ایشان بعنوان منش شخصیتی، کارکرد یکسانی با عقل عملی (فرونسیس) در اقدام مطابق بهترین حکم اخلاقی دارد و هر دو فیلسوف اقدامات اکراتیک را اقدامی آزادانه و عامدانه و با در نظر گرفتن جمیع جوانب کار، برخلاف بهترین حکم قطعی فاعل می‌دانند و علت نادرست بودن ضعف اخلاق تقابل با عقلانیت عملی است و با توجه به این معیارها افعال اکراهی و اعتیاد از دایره مصداق ضعف اراده و اخلاق خارج هستند و در نزد الفرد ملی و دیویدسن اکراسیا و ضعف اراده به یک معنی است در حالیکه در نزد برخی فلاسفه همچون هولتون این دو مفهوم اتحاد معنایی و مصداقی یکسان ندارند. و هرچند که ملی در کتابی که در زمینه اراده آزاد نوشته است (Mele, 2004: 1-5) معتقد است که اراده آزاد از منظر آزمایشات تجربی و روانشناسی اجتماعی قابل اثبات نیست و آنچه که توده مردم بدان معتقد هستند توهمی بیش نیست (Mele, 2014: 44). و این نکته در اندیشه ایشان از توجیه قابل دفاعی برخوردار نیست و در حالی وی اراده آزاد را از معیارهای اصلی افعال اکراتیک در کتاب غیرعقلانیت احصاء نموده است. مطلب قابل تأمل دیگر در اندیشه ملی این نکته است که هر چند که در تعریف عمل اکراتیک و تعریف اکراسیا به ویژگی شخصیتی توسط ملی یک ناسازگاری مفهومی وجود دارد در یک مرحله آن را عملی عمدی و قصدی بر خلاف بهترین حکم فاعل می‌داند و از طرفی اکراسیا را عمل نمی‌داند و آن را ویژگی شخصیتی و ضعف در قدرت کنترل نفس می‌داند (Mele, 2014: 40).

نتیجه

درنهایت ملی با دیدگاهی علمی و وسیع به این موضوع پرداخته آثار قابل ملاحظه‌ای در این راستا تألیف نموده است که بدون توجه بدان امکان فهم کامل و مانع این پدیده دشوار می‌نماید. کلام آخر اینکه، برای داشتن قوت اراده و اجتناب از ضعف اراده تقویت عامل اخلاقی در سه ساحت معرفتی، عاطفی و رفتاری ضروری است و عامل انکرانیک باید انسانی عالم، متعادل و عامل در جهت وصول به کمالات اخلاقی و سعادت انسانی باشد. جهت رسیدن به این اهداف داشتن جامعه و سیستم تعلیم و تربیتی مناسب و حذف عوامل استرس‌زا و تحت فشار قراردهنده عامل اخلاقی لازم و ضروری است زیرا که اکثریت نادیده گرفته شدن بهترین حکم اخلاقی و ضعف اراده در جهت اقدام مطابق آن تحت فشار روحی و جسمی بودن عامل اخلاقی است. صرف تلاش‌های عامل اخلاقی منهای زیرساختهای اجتماعی و تربیتی در جهت تقویت اراده و کاهش بد اخلاقی‌ها نتیجه حداقلی خواهد داشت.

References

- 0 Aristotle (1999) *Nicomachean Ethics*, trans. Mohammad Hassan Lotfi, Tehran: Tarh e no. (in persian)

- 0 Aristotle (2002) *Nicomachean Ethics*. trans. Christopher Rowe. Oxford: Oxford University Press.
- 0 Beebe, James R (2013) *Weakness of will, reasonability, and compulsion*. Springer Science+Business Media Dordrecht
- 0 Davidson, D (1980) "How is Weakness of the Will Possible?" In J. Feinberg, ed. *Moral Concepts* (Oxford: Clarendon Press), Reprinted.
- 0 Davidson, Donald (2004) *Problems of Rationality*, Oxford: Clarendon Press.
- 0 Gamperts, Theodore (1996) Greek thinkers, Vol. 2-3, trans. Mohammad Hassan Lotfi, Tehran: Kharazmi Publications. (in persian)
- 0 Hare. R. M, Prescriptivism: The structure of Ethics and Morals; *Ethical Theory*; ed. by: Louis p. Pojman.
- 0 Holton. Richard (1999) "Intention and Weakness of Will," *Journal of Philosophy*.
- 0 Kakklis. Annemarie. Andreas Mojzisch, Stefan Kakkiserr (2008) *Weakness of will, akrasia, and the neuropsychiatry of decision-making: An interdisciplinary perspective*, Annemarie Kalis.
- 0 Khazaei, Zahra (1386) "Moral weakness or weakness of will?" *Scientific-Research Quarterly of the Islamic Education Association of Iran*, Vol. 3, Issue. 2, spring. (in Persian)
- 0 Khazaei. Z (2018) "Are the Weakness of Will and Akrasia Two Phenomena?" *Hekmat va Falsafeh*, Vol. 14, No. 56. (in Persian)
- 0 McDowell, John (1998) *Maind Value and Riality*, [Harvard University Press](#).
- 0 Mele. Alfered (1996) *Akrasia, Self-Control, and Second-Order Desires*, "Socratic Akratic Action, Philosophical Papers.
- 0 Mele. Alfered (2006) *Free Will and Luck*, Oxford University Press.
- 0 Mele. Alfered (1987) *Irrationality. An Essay on Akrasia, Self-deception and Self-control* New York: Oxford University Press.
- 0 Mele. Alfered (1997) *Self-Deception Unmasked*. Princeton University Press.
- 0 Mele. Alfered (2010) *Weakness of Will and akrasia*, [springerlink.com](#),
- 0 Mele. Alfered (2014) *Why Science Hasn't Disproved Free Will?* Oxford University Press.
- 0 Oishi. Lindsay (2003) *Agency and Aksia: Assigning Responsibility for incontinent Actions*, [www.Philosophy.ox.ac.uk/.../University of Oxford](#). Stroud, Sarah, Weakness of Will and Practical Irrationality.
- 0 Plato (1961) Protagoras, in the *Collected Dialogues of Plato*. trans. Lane Cooper, edited by E. Hamilton and H. Cairns. Princeton: Princeton University Press.
- 0 Ross, David, Sir William (1998) *Aristotle*, trans. Mehdi Ghavam Safari, Tehran: Fekr Rooz Publications. (in persian)
- 0 Thero. Danial. P (2006) *Understanding Moral Weakness*, Amsterdam, New York.